

Věc C-8/24

Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce

Datum doručení:

9. ledna 2024

Předkládající soud:

Visoki kazneni sud Republike Hrvatske (Chorvatsko)

Datum předkládacího rozhodnutí:

4. října 2023

Navrhovatelka:

D. d.o.o.

Odpůrce:

Županijsko državno odvjetništvo u Zagrebu

[*omissis*]

Vrchní trestní soud Chorvatské republiky (Visoki kazneni sud Republike Hrvatske, Chorvatsko) [*omissis*] při projednávání odvolání státního zástupce a společnosti D. d.o.o. [*omissis*], podané proti rozsudku Krajského soudu v Záhřebu, (Županijski sud u Zagrebu, Chorvatsko) ze dne 25. listopadu 2022 [*omissis*], podle čl. 267 odst. 3 Smlouvy o fungování Evropské unie (dále jen „SFEU“) předkládá

ŽÁDOST O ROZHODNUTÍ O PŘEDBĚŽNÉ OTÁZCE
(anonymizovaná verze)

I Informace o předkládajícím soudu:

Předkládající soud: Vrchní trestní soud Chorvatské republiky

[*omissis*]

II Účastníci původního řízení:

1. Společnost D. d.o.o. se sídlem v [Chorvatské republice] [...]

[*omissis*]

2. Krajské státní zastupitelství v Záhřebu (Županijsko državno odvjetništvo u Zagrebu, Chorvatsko), orgán příslušný k podání žádosti o registraci a ke schválení příkazu ke konfiskaci, který vydal Krajský soud v Mariboru (Okrožno sodišče v Mariboru [Republika Slovinsko]).

[*omissis*]

III Předmět původního řízení a podstatné skutkové okolnosti

1 Vrchní trestní soud Chorvatské republiky rozhoduje o odvolání státního zástupce a společnosti D. d.o.o. proti rozsudku Krajského soudu v Záhřebu¹, kterým byl uznán příkaz ke konfiskaci nařízený rozsudkem Krajského soudu v Mariboru². Příkaz ke konfiskaci se týká akcií společnosti L. Z. d.d., v souvislosti s nimiž byla vydána předběžná opatření k zajištění konfiskace výnosů.

a) *Stručné shrnutí původního řízení*

2 Konkrétně, Krajský soud v Mariboru doručil Krajskému státnímu zastupitelství v Záhřebu osvědčení o konfiskaci (dále jen „osvědčení“), uvedené v článku 14 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1805 ze dne 14. listopadu 2018 o vzájemném uznávání příkazů k zajištění a příkazů ke konfiskaci (dále jen „nařízení“), a také překlad záhlaví, výrokové části a části odůvodnění prvostupňového rozhodnutí obsahujícího příkaz ke konfiskaci a překlad záhlaví a výrokové části druhostupňového rozhodnutí, kterým bylo zamítnuto odvolání proti prvostupňovému rozhodnutí, jímž nabyl příkaz ke konfiskaci právní moci³. V souvislosti s tím Krajské státní zastupitelství v Záhřebu navrhlo Krajskému soudu v Záhřebu uznat a vykonat příkaz ke konfiskaci.

3 V průběhu odvolacího řízení předkládající soud vyjádřil pochybnosti o tom, zda majetek, na který se vztahuje příkaz ke konfiskaci, spadá do působnosti nařízení ve smyslu čl. 2 bodu 3 nařízení, a zda tedy byla dodržena základní práva osoby, na

¹ Rozsudek Krajského soudu v Záhřebu ze dne 25. listopadu 2022 [*omissis*]

² Rozsudek Krajského soudu v Mariboru ze dne 27. května 2020 [*omissis*], potvrzený rozsudkem Vrchního soudu (Višje Sodišče, Republika Slovinsko) (dále jen „Vrchní soud“) ze dne 24. listopadu 2021 [*omissis*]

³ Chorvatská republika v souladu s čl. 14 odst. 2 nařízení prohlásila, že při předávání osvědčení o konfiskaci za účelem uznání a výkonu příkazu ke konfiskaci má vydávající orgán povinnost předat originál příkazu ke konfiskaci nebo jeho ověřenou kopii spolu s osvědčením o příkazu ke konfiskaci.

kteřou se příkaz vztahuje, podle Listiny základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“), jejichž nedodržení může výjimečně představovat důvod k odmítnutí uznání a výkonu příkazu ke konfiskaci stanovený v čl. 19 odst. 1 písm. h) nařízení, jak bude podrobněji vysvětleno níže.

b) Shrnutí skutkových okolností v původním řízení

Informace obsažené v osvědčení o konfiskaci:

- 4 Z osvědčení vyplývá, že Krajský soud v Mariboru vydal příkaz ke konfiskaci⁴, kterým nařídil společnosti D. d.o.o. [...] konfiskaci akcií společnosti L. Z. d.d., a to 31 669 ks akcií zaknihovaných na účtu správce, kterým je společnost H. V. d.d., a 25 250 ks akcií zaknihovaných na účtu správce, kterým je společnost P. B. d.d. (tj. celkem 56 919 akcií společnosti L. Z. d.d.).
- 5 Krajský soud v Mariboru ve svém osvědčení označil akcie společnosti L. Z. d.d. za výnosy z trestného činu (...) podle čl. 2 bodu 3 písm. a) nařízení a podléhající konfiskaci (...) bez pravomocného odsouzení (...) v návaznosti na řízení v souvislosti s trestným činem podle čl. 2 bodu 3 písm. d) nařízení.
- 6 Krajský soud v Mariboru v části F osvědčení uvedl, že vydal příkaz ke konfiskaci v souvislosti s trestným činem poškozování věřitele⁵ a trestným činem praní peněz⁶, přičemž druhý jmenovaný trestný čin byl označen v seznamu podle čl. 3 odst. 1 [bodu 9] nařízení (praní výnosů z trestné činnosti).

6.1. Krajský soud v Mariboru proto dospěl k závěru, že z provedeného dokazování vyplynulo, že byly naplněny všechny zákonné znaky skutkové podstaty trestného činu poškozování věřitele, neboť v průběhu června 2013 pan J. T. jako formální ředitel společnosti v úpadku I. J. S. d.d., podle pokynů pana D. R., pan T. V., jako ředitel společnosti V. K. d.o.o. a pan D. K., jako ředitel společnosti M. d.o.o. činili právní jednání s cílem zkrátit a poškodit věřitele společnosti I. J. S. d.d. Pro toto řízení je podstatné, že Krajský soud v Mariboru zjistil, že společnost V. K. d.o.o. tak nabyla pohledávky společnosti I. J. S. d.d. a 56 919 ks akcií společnosti L. Z. d.d., kterými byla jedna z pohledávek zajištěna a které až do rekapitalizace v roce 2018 představovaly 53,57 % vlastnického podílu, a to bez faktického zaplacení, tj. pouze s převzetím povinnosti zaplatit v souladu s uzavřenými smlouvami. Tímto způsobem byla způsobena značná škoda věřitelům společnosti I. J. S. d.d. – společnostem [Z.E.H.] a Z. D. H. d.d.

⁴ Příkaz Krajského soudu v Mariboru ze dne [omissis] 27. května 2020, který nabyl právní moci dne 22. prosince 2021.

⁵ Trestný čin poškozování věřitele podle čl. 227 odst. 2 trestního zákoníku (Kazenski zakonik, Slovinsko) (dále jen „slovinský trestní zákoník“).

⁶ Trestný čin praní peněz podle čl. 245 odst. 3 ve spojení s odst. 1 tohoto článku slovinského trestního zákoníku.

6.2. Krajský soud v Mariboru konstatuje, že poté došlo k dalšímu nakládání s akciemi společnosti L. Z. d.d. s cílem zakrýt jejich původ. V červenci 2013 tak pan J. T. jako ředitel společnosti I. J. S. d.d. na pokyn pana D. R. a pan D. R. jako ředitel společnosti D. d.o.o. uzavřeli smlouvu, kterou společnost I. J. S. d.d. prodala společnosti D. d.o.o. pohledávku za společností V. K. d.o.o. Téhož dne pan D. R. jako ředitel společnosti D. d.o.o. a pan T. V., jako ředitel společnosti V. K. d.o.o., uzavřeli smlouvu o koupi akcií, na základě které společnost V. K. d.o.o. prodala 56 919 ks akcií společnosti L. Z. d.d. společnosti D. d.o.o., která splnila svůj závazek zaplatit kupní cenu tím, že převzala dluh společnosti V. K. d.o.o. vůči společnosti I. J.S d.d.

6.3. Krajský soud v Mariboru zjistil, že předmětné akcie společnosti L. Z. d.d. byly zajištěny předběžnými opatřeními, avšak v krátkém období (16. 9.–20. 10. 2014), během něhož však akcie zajištěny nebyly, byly dne 13. 10. 2014. převedeny na svěřenecké účty, které znemožňují identifikaci skutečných majitelů.

6.4. Krajský soud v Mariboru konstatoval, že všechny zúčastněné osoby, s výjimkou pana J. T., který byl pouze fiktivním ředitelem, si byly vědomy svého jednání a jeho protiprávnosti, chtěly tak učinit a že trestné činy byly prokázány jak po objektivní, tak po subjektivní stránce.

6.5. Dále Krajský soud v Mariboru uvedl, že konfiskace výnosů byla nařízena na základě odůvodněného návrhu státního zástupce v jeho závěrečné řeči po rozsáhlém dokazování.

7 Krajský soud v Mariboru v části H osvědčení uvedl, že zástupce společnosti D. d.o.o. pan Z. Z. se osobně dostavil k soudnímu jednání.

7.1. Krajský soud v Mariboru dále uvedl, že při hlavním líčení vyslechl pana Z. Z. a poučil jej v souladu s článkem 500 trestního řádu (Zakon o kazenskem postopku, Slovinsko) (dále jen „slovinský trestní řád“), že vypovídá v souvislosti s možnou konfiskací výnosů dalšího majitele, společnosti D. d.o.o., a že v souvislosti s určením výnosů má právo předkládat důkazy a se souhlasem předsedy senátu klást otázky, a poučil jej o možnosti konfiskace výnosů: 56 919 kusů akcií společnosti L. Z. d.d.

7.2. Krajský soud v Mariboru uvádí, že pan Z. Z. tehdy uvedl, že si je vědom předběžného zajištění, že předběžné zajištění považuje za neoprávněné a že se z tohoto důvodu již prostřednictvím svého advokáta odvolal ke Krajskému soudu v Záhřebu, avšak bezvýsledně. Rovněž uvedl, že se odvolá, pokud budou akcie konfiskovány.

7.3. [Krajský] soud v Mariboru dále uvedl, že doručil výňatky z rozsudku ze dne 27. 5. 2020 obsahujícího příkaz ke konfiskaci (záhlaví, výrokovou část a vysvětlení týkající se konfiskovaných výnosů a odvolání) s překladem do chorvatštiny společnosti D. d.o.o., která rozsudek převzala dne 13. října 2020, ale odvolání proti němu nepodala.

7.4. Rozsudek Krajského soudu v Mariboru nabyl právní moci dne 22. prosince 2021 poté, co jej svým rozsudkem potvrdil Vrchní soud. Rozsudek Vrchního soudu byl společnosti D. d.o.o. doručen dne 12. ledna 2022. Osvědčení bylo vydáno dne 17. února 2022.

Informace obsažené v poskytnutých výňatcích z rozsudku Krajského soudu v Mariboru

- 8 Z rozsudku Krajského soudu v Mariboru vyplývá, že senát tohoto soudu vedl trestní řízení proti obžalovaným panu Lj. P., panu F. J., paní M. V. S. a panu S. Z. na základě obžaloby Specializovaného státního zastupitelství Republiky Slovinsko (Specializirano državno tožilstvo Republike Slovenije, Slovinsko) ze dne 29. května 2017, doplněné dne 23. října 2017 a změněné dne 21. dubna 2020, pro trestný čin zneužití pravomoci úřední osoby nebo zneužití pravomoci podle čl. 244 odst. 2 ve spojení s odst. 1 tohoto článku a článku 25 slovinského trestního zákoníku.
- 9 Krajský soud v Mariboru po hlavním líčení konaném dne 22. května 2020 za přítomnosti výše uvedených obžalovaných, jejich obhájců a státního zástupce vynesl dne 27. května 2020 rozsudek, kterým obžalované zprostil obžaloby z trestných činů.
 - 9.1. Podle výrokové části rozsudku tak byli obžalovaní zproštěni obžaloby, že v době od 11. do 25. července 2007 jako spolupachatelé využili svého postavení a pravomoci k tomu, aby v rámci podnikatelské činnosti získali pro společnost I. J. S. d.d. značný prospěch.
 - 9.1.1. Podle obžaloby uzavřela společnost Z. D. H. d.d., zastoupená předsedou představenstva panem F. J., s bankou smlouvu o úvěru. Jako zajištění tohoto úvěru společnost Z. E. H. d.d., zastoupená předsedou představenstva panem S. Z., zastavila akcie společností H., C. C. a B. [Banka], a poté společnost B. převedla finanční prostředky na společnost Z. D. H. d.d., která mezitím – zastoupena členem představenstva panem Lj. P. – uzavřela smlouvu o zápůjčce na stejnou částku se společností Z. E. H. d.d., a společnost Z. E. H. d.d., zastoupená paní M. V. S., uzavřela smlouvu o zápůjčce na přibližně stejnou částku se společností I. J. S. d.d., zastoupenou formálním ředitelem panem D. Š. Jako zajištění poslední uvedené zápůjčky poskytla společnost I. J. S. d.d., ačkoliv byla předlužena, ručení dvěma blankosměnkami a směnečným prohlášením. Tímto způsobem obžalovaní jednali na úkor majetku společnosti Z. E. H. d.d., která zůstala bez zastavených cenných papírů a navzdory prodeji zastavených cenných papírů jí zůstal dluh vůči bance jako věřiteli. Současně získali značný prospěch pro společnost I. J. S. d.d.
 - 9.2. Výroková část rozsudku Krajského soudu v Mariboru dále obsahuje rozhodnutí o konfiskaci celkem 56 919 kusů akcií společnosti L. Z. d.d. ve prospěch [Republiky Slovinsko] podle čl. 498a odst. 1 bodu 1 slovinského trestního řádu s tím, že rozhodnutí o způsobu provedení konfiskace bude přijato ve vykonávajícím státě.

10 V odůvodnění tohoto rozsudku bylo uvedeno, že rozhodnutí o konfiskaci akcií bylo založeno na závěrech provedeného dokazování, z něhož vyplynulo, že pan J. T. jako formální ředitel společnosti v úpadku I. J. S. d.d. a v souladu s pokyny pana D. R., pan T. V., jako ředitel společnosti V. K. d.o.o., a pan D. K. jako ředitel společnosti M. d.o.o., se v roce 2013 dopustili trestného činu poškozování věřitele, tedy trestného činu praní peněz (jak je již popsáno v bodě 6 této žádosti a jeho podbodech).

10.1. Senát Krajského soudu v Mariboru dne 27. ledna 2020 vyslechl zástupce společnosti D. d.o.o. pana Z. Z., ten byl v té době poučen a vypovídal tak, jak je uvedeno v bodech 7.1 a 7.2 této žádosti.

10.2. Dále z rozsudku vyplývá, že u Krajského soudu v Mariboru se konalo dne 22. 5. 2020 veřejné hlavní líčení za přítomnosti státního zástupce, čtyř obžalovaných a jejich obhájců a že státní zástupce ve své závěrečné řeči požádal, aby byly společnosti D. d.o.o. konfiskovány výnosy.

10.3. Z odůvodnění rozsudku dále vyplývá, že trestný čin poškozování věřitele byl předmětem přípravného řízení (v jehož rámci byla provedena domovní prohlídka a nařízeno předběžné opatření k návrhu na konfiskaci výnosů), takže soudní spis [omissis] se týká i tohoto trestného činu, avšak tento trestný čin nebyl následně předmětem obžaloby.

10.4. Z odůvodnění rovněž vyplývá, že pan J. T. mezitím zemřel a že pan D. R. byl v projednávané věci vyslechnut jako svědek.

10.5. Z odůvodnění dále vyplývá, že rozhodnutí o konfiskaci akcií bylo vydáno v řízení, v němž byl vynesen osvobozující rozsudek, a nikoliv ve zvláštním řízení vedeném jiným než trestním senátem po právní moci rozsudku, ale že pro společnost D. d.o.o. jako příjemce neoprávněně získaných výhod to nebylo nevýhodné. Je tomu tak proto, že rozsudek poskytuje právo na odvolání, lhůta pro podání odvolání je delší než v případě usnesení, odvolání projednává stejná soudní instance a jiný než trestní senát spolu s vyšetřujícím soudcem by nebyli schopni shromáždit a projednat více důkazů než senát, který věc projednal v hlavním líčení.

11 Předkládajícímu soudu bylo rovněž předloženo záhlaví a výrok rozsudku Vrchního soudu, z něhož vyplývá, že senát tohoto soudu na jednání konaném dne 24. listopadu 2021 za přítomnosti všech obžalovaných a jejich obhájců a státního zástupce odvolacího státního zastupitelství zamítl odvolání státního zástupce a potvrdil prvostupňový rozsudek Krajského soudu v Mariboru.

*Argumenty stran:**a) Námitky navrhovatelky – společnosti D. d.o.o.:*

- 12 Společnost D. d.o.o. ve svém odvolání namítá, že Krajský soud v Mariboru nesprávně uvedl, že odpovědná osoba ve společnosti (pan Z. Z.) se osobně účastnila soudního řízení, které skončilo pravomocným odsuzujícím rozsudkem (část H osvědčení).

12.1. Zdůrazňuje, že odpovědná osoba ve společnosti D. d.o.o. se jednání zúčastnila jako svědek.

12.2. Zdůrazňuje, že jednání, jehož se pan [Z. Z.] zúčastnil, nevedlo k vydání příkazu ke konfiskaci, neboť státní zástupce požádal o konfiskaci výnosů až později ve své závěrečné řeči.

12.3. Zdůrazňuje, že řízení o předběžném opatření, v němž se společnost D. d.o.o. odvolala ke Krajskému soudu v Záhřebu, je oddělené a odlišné od řízení, v němž Krajský soud v Mariboru vydal osvobozující rozsudek a příkaz ke konfiskaci.

- 13 Zpochybňuje, že řízení, v němž byl vydán příkaz ke konfiskaci, je řízením, na jehož základě lze vydaný příkaz ke konfiskaci uznat a vykonat v souladu s nařízením, a tvrdí, že byla zjevně porušena práva a svobody vymezené v Listině.

13.1. Zdůrazňuje, že předmětem trestního řízení bylo obvinění z trestného činu zneužití pravomoci úřední osoby z roku 2007 a že příkaz ke konfiskaci se opírá o skutková zjištění obsažená v odůvodnění rozsudku týkajícího se jiných trestných činů spáchaných jinými osobami v jiném období. Tyto osoby se řízení neúčastnily. V tomto ohledu odkazuje na návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady o navrácení a konfiskaci majetku ze dne 25. května 2022 COM(2022)0245, podle něhož se konfiskace majetku třetích osob bez odsouzení v trestním řízení zohledňuje v případech, kdy bylo zahájeno trestní řízení, ale nemohlo být vedeno z důvodu nemoci, útěku, úmrtí, imunity podezřelého nebo obviněného nebo udělení amnestie podezřelému nebo obviněnému nebo uplynutí lhůty pro trestní stíhání, nikoli však v případě zproštění obžaloby.

13.2. Tvrdí, že společnost neměla reálnou možnost účastnit se řízení, protože odpovědná osoba společnosti byla předvolána k jednání pouze jednou jako svědek; protože neobdržela rozsudek Krajského soudu v Mariboru v chorvatském překladu v plném znění, ale pouze ve výňatcích, čímž bylo porušeno právo na jednání v mateřském jazyce, a v důsledku toho i právo na obhajobu, přístup k soudu a účinný opravný prostředek. Dále zpochybňuje, že by výňatky z rozsudku uvedené v osvědčení dne 13. října 2020 vůbec obdržela, navrhuje posudek písmoznalce, tvrdí, že rozsudek obdržela až na svou žádost v únoru 2022, tedy po vydání osvědčení.

b) Vyjádření státního zástupce:

- 14 Podstata tohoto řízení podle státního zástupce spočívá v tom, že obžalovaní byli zproštěni obžaloby z trestného činu zneužití pravomoci úřední osoby spočívajícího v umožnění získání neoprávněné výhody při nabytí akcií společnosti L. Z. d.d., přičemž následně došlo k bezúplatnému převodu všech akcií na společnost D. d.o.o., vůči níž byl vydán příkaz ke konfiskaci.

14.1. Státní zástupce má za to, že v řízení nedošlo k porušení procesních předpisů vůči společnosti D. d.o.o., neboť odpovědná osoba byla poučena o právu předkládat důkazy a klást otázky a byla upozorněna na možnost zabavení akcií a proti rozsudku doručenému ve výňatcích se neodvolala. Pokud jde o samotné řízení o konfiskaci, konstatuje, že konfiskace proběhla v souladu se slovinským trestním řádem a že v souladu s bodem 13 odůvodnění nařízení není neexistence stejného právního řešení v Chorvatské republice pro rozhodnutí o uznání a výkonu příkazu ke konfiskaci v souladu s nařízením relevantní.

14.2. Samotné důvody odvolání Krajského státního zastupitelství v Záhřebu se týkají způsobu výkonu příkazu ke konfiskaci a nejsou relevantní pro obsah této předběžné otázky.

IV Ustanovení vnitrostátních právních předpisů, které se mohou na nynější případ vztahovat:

- 15 V projednávaném případě je nařízení přímo použitelné (čl. 288 odst. 2 SFEU).

a) Chorvatské právo

- 16 V odvolacím řízení podle čl. 480 odst. 1 trestního řádu (Zakon o kaznenom postopku, Chorvatsko) [*Narodne novine* číslo 152/08, 76/09, 80/11, 91/12 – usnesení Ústavního soudu (Ustavni sud, Chorvatsko), 143/12, 56/13, 145/13, 152/14, 70/17, 126/19 a 80/22: dále jen „chorvatský trestní řád“]:

„Soud druhého stupně může při neveřejném zasedání nebo na základě provedeného jednání odvolání odmítnout jako předčasné nebo nepřípustné, nebo odvolání zamítnout jako nedůvodné a potvrdit rozsudek soudu prvního stupně, nebo tento rozsudek zrušit a vrátit věc soudu prvního stupně k novému projednání a rozhodnutí, nebo rozsudek soudu prvního stupně změnit.“

b) Slovinské právo

- 17 Článek 498 slovinského trestního řádu:

„(I) Kromě případů, kdy trestní řízení skončí rozsudkem, kterým je podezřelý uznán vinným, budou zabaveny také peníze nebo majetek nezákonného původu podle článku 245 [slovinského trestního zákoníku] a nezákonně poskytnuté nebo

předané úplatky podle článků 151, 157, 241, 242, 261, 262, 263 a 264 [slovinského trestního zákoníku]:

(1) pokud jsou prokázány zákonné znaky trestného činu podle článku 245 [slovinského trestního zákoníku], což znamená, že peníze nebo majetek podle výše uvedeného článku pocházejí z trestné činnosti (...)

(3) Senát vydá v této věci zvláštní usnesení (čl. 25 odst. 6) na odůvodněnou žádost státního zástupce; předtím musí vyšetřující soudce na žádost senátu shromáždit informace a prošetřit všechny okolnosti důležité pro zjištění nezákonného původu peněz, majetku nebo nezákonně poskytnutého či přijatého úplatku.

(4) Ověřená kopie příkazu podle předchozího odstavce se doručí vlastníkovi zabavených peněz nebo majetku nebo úplatku, je-li známa jeho totožnost (...)

(5) Vlastník zabavených peněz nebo majetku nebo úplatku má právo podat odvolání proti příkazu uvedenému v odstavci 2 tohoto článku, pokud se domnívá, že konfiskace není důvodná.”

V. Ustanovení unijního práva:

18 *Listina základních práv Evropské unie:*

Článek 47 Právo na účinnou právní ochranu a spravedlivý proces

Každý, jehož práva a svobody zaručené právem Unie byly porušeny, má za podmínek stanovených tímto článkem právo na účinné prostředky nápravy před soudem.

Každý má právo, aby jeho věc byla spravedlivě, veřejně a v přiměřené lhůtě projednána nezávislým a nestranným soudem, předem zřízeným zákonem. Každému musí být umožněno poradit se, být obhajován a být zastupován. (...)

19 *Narizení:*

Článek 1 – Předmět

„1. Toto nařízení stanoví pravidla, podle nichž členský stát uznává a vykonává na svém území příkazy k zajištění a příkazy ke konfiskaci vydané jiným členským státem v rámci řízení v trestních věcech.

2. Tímto nařízením není dotčena povinnost dodržovat základní práva a právní zásady zakotvené v článku 6 Smlouvy o EU.

(...)

Článek 2 – Definice

„Pro účely tohoto nařízení se rozumí:

(...)

3) „majetkem“ jakýkoli majetek, hmotné nebo nehmotné povahy, movitý nebo nemovitý, jakož i právní listiny nebo nástroje dokládající právní nárok na takový majetek nebo podíl na něm, který vydávající orgán považuje za:

a) výnosy z trestného činu nebo jejich ekvivalent buď v jejich celkové, nebo pouze částečné hodnotě;

(...)

d) podléhající konfiskaci podle jiných ustanovení týkajících se konfiskačních pravomocí, včetně konfiskace bez pravomocného odsouzení podle práva vydávajícího státu v návaznosti na řízení v souvislosti s trestným činem;

(...)“

Článek 19 – Důvody k odmítnutí uznání a výkonu příkazů ke konfiskaci

„1. Vykonávající orgán může odmítnout uznat či vykonat příkaz ke konfiskaci pouze tehdy, pokud:

(...)

h) za výjimečných okolností, kdy existují závažné důvody se domnívat, na základě konkrétních a objektivních důkazů, že výkon příkazu ke konfiskaci by za konkrétních okolností daného případu vedl k zjevnému porušení relevantního základního práva, jak je uvedeno v Listině, zejména práva na účinnou právní ochranu, práva na spravedlivý proces nebo práva na obhajobu.

(...)“

Článek 33 – Opravné prostředky ve vykonávajícím státě proti uznání a výkonu příkazu k zajištění nebo příkazu ke konfiskaci

„1. Dotčené osoby mají právo na účinnou právní ochranu ve vykonávajícím státě proti rozhodnutí o uznání a výkonu (...) příkazů ke konfiskaci podle článku 18 (...)

2. Věcné důvody pro vydání příkazu k zajištění nebo příkazu ke konfiskaci nelze napadnout u soudu ve vykonávajícím státě.

(...)”

20 *Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/42/EU ze dne 3. dubna 2014 o zajišťování a konfiskaci nástrojů a výnosů z trestné činnosti v Evropské unii (dále jen „směrnice 2014/42/EU“)*

Článek 8 Ochranná opatření

(...)

„7. Aniž je dotčena směrnice 2012/13/EU a směrnice 2013/48/EU, mají osoby, jejichž majetek je dotčen příkazem ke konfiskaci, právo na přístup k obhájci v celém řízení o konfiskaci majetku v souvislosti s určením výnosů a nástrojů, aby mohly hájit svá práva. Dotčené osoby musí být o tomto svém právu informovány.

(...)”

VI Odůvodnění žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce:

- 21 Vrchní trestní soud Chorvatské republiky projednává odvolání proti prvoinstančnímu rozsudku Krajského soudu v Záhřebu, který uznal příkaz ke konfiskaci vydaný Krajským soudem v Mariboru. Zákon nestanoví existenci řádného opravného prostředku proti rozhodnutím Vrchního trestního soudu Chorvatské republiky, takže ve smyslu čl. 267 odst. 3 SFEU je Vrchní trestní soud Chorvatské republiky z důvodu existujících pochybností o výkladu nařízení v zásadě povinen požádat Soudní dvůr o rozhodnutí o předběžné otázce (rozsudek Soudního dvora ze dne 6. října 2021, Consorzio Italian Management, C-561/19).
- 22 Předně je třeba zdůraznit, že Chorvatská republika vyžaduje kromě osvědčení také originál rozhodnutí o konfiskaci (čl. 14 odst. 2 nařízení); v tomto konkrétním případě se jedná o rozsudky Krajského soudu v Mariboru a Vrchního soudu. Tyto rozsudky byly předkládacímu soudu (stejně jako společnosti D. d.o.o., jak bude uvedeno dále) doručeny pouze ve výňatcích, které Krajský soud v Mariboru vyhodnotil jako relevantní pro toto řízení, tj. bylo doručeno záhloví a výrok (strany 1-4), výňatek z odůvodnění (strany 63-71) a poučení o opravném prostředku (strany 71-72) rozsudku Krajského soudu v Mariboru a záhloví a výrok rozsudku Vrchního soudu.

22.1. Na základě takto doručených písemností lze konstatovat, že Krajský soud v Mariboru vedl proti čtyřem obžalovaným trestní řízení⁷ ve věci trestného činu zneužití pravomoci úřední osoby spáchaného v roce 2007. Popis skutkové podstaty trestného činu, pro který byli obžalovaní zproštěni obžaloby, obsažený ve výrokové části rozsudku, neobsahuje jedinou zmínku o akcích společnosti L. Z. d.d., přičemž odůvodnění k této části rozsudku nebylo doručeno. Navíc se všichni čtyři obžalovaní účastnili tohoto trestního řízení, v jehož rámci byli seznámeni s obžalobou a měli možnost ji za pomoci svého obhájce napadnout, a nakonec byli obžaloby zproštěni. V odůvodnění osvobozujícího rozsudku Krajský soud v Mariboru mimo jiné poukázal na události, k nimž došlo po roce 2007, konkrétně

⁷ Oblažování: [omissis]

na události z roku 2013, na nichž se již nepodíleli čtyři obvinění, ale jiné osoby⁸. Toto odůvodnění je základem příkazu ke konfiskaci.

- 23 V projednávaném případě je tedy příkaz ke konfiskaci založen na osvobozujícím rozsudku.

23.1. Nejprve tedy vyvstala otázka, zda pojem „řízení v souvislosti s trestným činem, které může vést ke konfiskaci majetku i bez odsouzení“ ve smyslu čl. 2 bodu 3 nařízení zahrnuje také trestní řízení, které skončilo osvobozujícím rozsudkem?

- 24 Vrchní trestní soud Chorvatské republiky má i další pochybnosti, zda by odpověď na první otázku byla kladná.

- 25 V projednávaném případě se totiž jedná o osvobozující rozsudek s příkazem ke konfiskaci, který se opírá o zjištění v odůvodnění týkající se spáchání jiného trestného činu jinými pachateli, nikoliv obviněnými. Jedná se tedy o trestní věc, a nikoli o návrh občanskoprávní povahy jako v původním řízení ve věci projednávané Soudním dvorem (rozsudek ze dne 19. března 2020, *Agro in 2001*, C-234/18, EU:C:2020:221).

25.1. Podle chorvatského trestního řádu přichází konfiskace výnosů z trestné činnosti v úvahu v případě odsouzení nebo v případě rozsudku, v němž se uvádí, že se obžalovaný dopustil protiprávního jednání, které je předmětem v řízení *in rem*. Takové řízení se však vede na návrh pověřeného státního zástupce a ve výrokové části rozsudku jsou uvedeny znaky skutku, jímž byly výnosy získány, a osoby, u nichž je požadována konfiskace výnosů, se mohou řízení účastnit a napadat všechny znaky týkající se jak samotného skutku, tak i těch skutečností, na nichž závisí konfiskace výnosů, a mají rovněž právo být zastupovány.

25.2. Bez ohledu na to měl předkládající soud rovněž na paměti cíle přijetí nařízení, pokud jde o usnadnění vzájemného uznávání a výkonu příkazů ke konfiskaci, zejména bod 13 odůvodnění nařízení, který stanoví, že uznání příkazů nebrání ani to, že, takové příkazy neexistují v právním systému vykonávajícího státu.

25.3. Kromě toho měl Vrchní trestní soud Chorvatské republiky na paměti také směrnici 2014/42/EU, která se prostřednictvím přijetí minimálních pravidel snaží sblížit systémy členských států v oblasti konfiskace, a tím posílit vzájemnou důvěru a účinnou přeshraniční spolupráci. Podle této směrnice, která se vztahuje na praní peněz, tak ke konfiskaci výnosů dochází v případě pravomocného odsouzení za trestný čin (čl. 4 odst. 1) nebo ve zvláštním řízení z důvodu nemožnosti dokončit trestní řízení z důvodu nemoci nebo útěku podezřelého nebo obviněného (čl. 4 odst. 2). Současně se má za to, že směrnice upravuje minimální

⁸ Další osoby: [omissis]

pravidla a že jednotlivé vnitrostátní předpisy mohou stanovit i širší rámec, než je rámec stanovený ve směrnici.

25.4. V daném případě je totiž z odůvodnění zřejmé, že jedna z osob, která se podle odůvodnění rozsudku Krajského soudu v Mariboru podílela na spáchání trestného činu poškozování věřitelů, pan J. T., v mezidobí zemřela, avšak Krajský soud v Mariboru ani neuvedl, že by tato osoba byla pachatelem trestného činu. Ohledně dalších osob (pana T. V. a pana D. K.) však žádné takové informace k dispozici nejsou, zatímco pan D. R. byl podle odůvodnění rozsudku ve věci vyslechnut jako svědek. Dále Krajský soud v Mariboru v rozsudku výslovně uvádí, že probíhalo přípravné řízení ve věci trestného činu poškozování věřitele (neuvádí, ve vztahu ke kterým podezřelým), které však nevyústilo v podání obžaloby pro tento skutek.

25.5. V této souvislosti je třeba zdůraznit, že ve výroku rozsudku Krajského soudu v Mariboru chybí údaje o pachatelích a popis trestného činu, na jehož základě tento soud vydal příkaz ke konfiskaci.

25.5.1. V tomto ohledu měl předkládající soud na paměti rovněž rozsudek Soudního dvora ze dne 12. října 2023, *Inter-Consulting*, C-726/21, EU:C:2023:764, zveřejněný v průběhu přípravy této žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce, který se sice týká jiných pramenů unijního práva, ale v němž se Soudní dvůr zabýval nejen platností výroku rozsudku, ale také skutečnostmi uvedenými v odůvodnění rozsudku – těmi, ohledně nichž bylo vedeno přípravné řízení, jakož všemi dalšími relevantními informacemi.

25.5.2. Tento případ se však týkal uplatnění zásady *ne bis in idem*, tj. důvěry členských států v jejich systémy trestního soudnictví, podle níž jednotlivý členský stát akceptuje použití trestního práva jiných členských států, i když by použití jeho vlastního vnitrostátního práva vedlo k odlišnému řešení. To vše proto, aby v prostoru svobody, bezpečnosti a práva nebyly osoby, proti nimž bylo řízení pravomocně skončeno, stíhány za stejné činy. Jak to tedy chápe předkládající soud, soubor skutečností známých (stíhajícím) orgánům jednoho státu jako takový vedl k pravomocnému rozhodnutí, na němž je pak zákaz *bis in idem* založen.

25.5.3. Na rozdíl od tohoto případu je však podstatou problému v projednávané věci absence tvrzení, tj. požadavku na skutkové vymezení znaků a pachatelů trestných činů, o které soud opírá příkaz ke konfiskaci, což pak logicky ovlivňuje rozsah uznání ve věci a předvídatelnost tohoto rozsahu pro účastníky řízení, a to tím spíše, že formální požadavek na konfiskaci akcií byl vznesen až v rámci závěrečné řeči.

25.6. Vzhledem k výše uvedenému, za předpokladu kladné odpovědi na první otázku, bylo další otázkou, zda pojem „řízení v souvislosti s trestným činem, které může vést ke konfiskaci majetku i bez odsouzení“ ve smyslu čl. 2 bodu 3 nařízení zahrnuje i trestní řízení, které skončilo osvobozujícím rozsudkem, jímž byla nařízena konfiskace majetku jako neoprávněného prospěchu získaného z jiného

trestného činu, a nikoli z trestného činu, ohledně něhož byl vynesena osvobozující rozsudek a na jehož spáchání se nepodílel obviněný, ale osoby proti nimž nebyla podána obžaloba?

- 26 Pokud by i na tuto otázku byla odpověď kladná, předkládající soud má rovněž otázky týkající se dodržování práv zakotvených v Listině v řízení, v němž byl vydán příkaz ke konfiskaci, což vzbuzuje pochybnosti navrhovatelky – společnosti D. d.o.o.

26.1. V této souvislosti je třeba říci, že Vrchní trestní soud Chorvatské republiky vychází z významu zásady vzájemného uznávání jako základního kamene justiční spolupráce, a tedy z čl. 33 odst. 2 nařízení, podle něhož věcné důvody pro vydání příkazu ke konfiskaci nelze napadnout u soudu ve vykonávajícím státě.

26.2. Předkládající soud má však současně na paměti procesní záruky směrnice 2014/42/EU, jak je vyložil Soudní dvůr v rozsudku ve spojených věcech C-845/19 a C-863/19 (rozsudek ze dne 21. října 2021, Okražna prokuratura – Varna, EU:C:2021:864).

26.3. To vše bylo zdůrazněno v souvislosti s pochybnostmi o relevanci zásady vzájemného uznávání, neboť podle článku 19 nařízení k rozhodnutí neuznat příkaz ke konfiskaci z důvodu nedodržení práv zakotvených v Listině může dojít pouze ve výjimečných situacích.

- 27 Krajský soud v Mariboru totiž v odůvodnění svého rozsudku uvádí, že „události, k nimž došlo o několik let později, nemohou vést k odsouzení“, aby se dále zabýval těmi událostmi, v nichž shledává důkazy o trestných činech poškozování věřitele a praní peněz, ale na nichž se podílejí jiné osoby.

27.1. Navíc z toho vyplývá, že trestný čin poškozování věřitele byl součástí přípravného řízení, které však nevyústilo v podání obžaloby.

27.2. V daném případě se odpovědná osoba ve společnosti D. d.o.o. jako příjemce protiprávně získaných výnosů zúčastnila jednoho hlavního líčení, ačkoli navrhovatelka – společnost D. d.o.o. – tvrdí, že při této příležitosti byl pan [Z. Z.] vyslechnut jako svědek, což je třeba ještě ověřit, byl jistě poučen o možnosti konfiskace akcií, jakož i o možnosti předkládat důkazy a klást otázky v řízení. Z toho vyplývá, že pan [Z. Z.] při této příležitosti nebyl poučen o svém právu na obhájece po celou dobu řízení o konfiskaci v souvislosti s určením výnosů podle článku 8 směrnice 2014/42/EU (srov. rozsudek Soudního dvora ve spojených věcech C 845/19 a C 863/19).

27.3. Navíc v době účasti na hlavním líčení dne 27. ledna 2020 ještě nebyl podán návrh na konfiskaci výnosů, neboť státní zástupce takový návrh podal, jak potvrzuje osvědčení, až ve své závěrečné řeči v květnu 2020. Soud proto vedl hlavní líčení na základě obžaloby podané v roce 2017 a v průběhu řízení byl jako svědek vyslechnut i pan D. R. (do 2. července 2018 ředitel společnosti D. d.o.o.).

27.4. Z výše uvedeného vyplývá, že účast společnosti D. d.o.o. na řízení, která předpokládá znalost předmětu řízení a důsledků, k nimž může vést, vyplývá ze skutečnosti, že akcie byly předběžně zajištěny ve věci čtyř obžalovaných (kteří byli obžaloby zproštěni), ze skutečnosti, že společnost prostřednictvím svého právního zástupce podala odvolání proti rozhodnutí Krajského soudu v Záhřebu, v němž byl uznán příkaz k zajištění (vydaný jako předběžné opatření ve věci proti čtyřem obžalovaným), ze skutečnosti, že v řízení proti čtyřem obžalovaným byl zástupce společnosti soudem poučen o možnosti zabavení akcií, kladení otázek a předkládání důkazů, a to předtím, než státní zástupce formálně podal návrh na zabavení akcií.

27.5. Kromě toho ze spisu vyplývá, že společnosti D. d.o.o., jakožto osobě dotčené příkazem, tj. příjemci neoprávněných výnosů, byly doručeny pouze výňatky z rozsudku Krajského soudu v Mariboru, přičemž celý rozsudek je podle předkládajícího soudu relevantním dokumentem (srov. čl. 3 odst. 2 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2010/64/EU ze dne 20. října 2010 o právu na tlumočení a překlad v trestním řízení, pokud jde o práva podezřelých a obviněných), takže standardy přístupu k nestrannému soudu vyžadují, aby byl doručen celý rozsudek.

27.6. Závěrem je třeba zdůraznit, že Krajský soud v Mariboru uvedl, že rozsudek (výňatky z něj) doručil společnosti D. d.o.o., která se proti němu neodvolala. Společnost D. d.o.o. naproti tomu tvrdí, že tento rozsudek neobdržela, a za tímto účelem navrhuje provedení důkazů (získání dokladu o doručení a znaleckého posudku z oboru písmoznalectví), což otevírá otázku rozsahu ověření a konzultace s vydávajícím orgánem v kontextu smyslu zásady vzájemného uznávání a článku 33 nařízení, který stanoví, že věcné důvody pro vydání příkazu ke konfiskaci nelze napadnout u soudu ve vykonávajícím státě.

28 Vrchní trestní soud Chorvatské republiky se proto ptá, zda je v rozporu s nařízením, čl. 1 odst. 2 nařízení a článkem 47 Listiny uznání příkazu ke konfiskaci vydaného v trestním řízení, v němž dotčená osoba, na kterou se příkaz vztahuje podle čl. 2 bodu 10 nařízení:

- nebyla předvolána k účasti na všech fázích trestního řízení;
- nebyla informována o svém právu na obhájce v průběhu celého řízení;
- neobdržela úplné znění rozsudku obsahujícího příkaz ke konfiskaci v jazyce, kterému rozumí, ale pouze výňatky z tohoto rozsudku, a proti takto doručenému rozsudku nepodala odvolání.

VII Předběžné otázky:

I Zahrnuje pojem „řízení v souvislosti s trestným činem, které může vést ke konfiskaci majetku i bez odsouzení“ ve smyslu čl. 2 bodu 3 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1805 ze dne 14. listopadu 2018 o vzájemném

uznávání příkazů k zajištění a příkazů ke konfiskaci také trestní řízení, které skončilo osvobozujícím rozsudkem?

II Zahrnuje pojem „řízení v souvislosti s trestným činem, které může vést ke konfiskaci majetku i bez odsouzení“ ve smyslu čl. 2 bodu 3 nařízení 2018/1805 také trestní řízení, které skončilo osvobozujícím rozsudkem nařizujícím konfiskaci majetku jako neoprávněného prospěchu získaného z jiného trestného činu, a nikoli z trestného činu, pro který byl vydán osvobozující rozsudek, na jehož spáchání se nepodíleli obžalovaní, ale osoby, proti nimž nebyla podána obžaloba?

III Je v rozporu s nařízením 2018/1805, čl. 1 odst. 2 nařízením 2018/1805 a článkem 47 Listiny základních práv Evropské unie uznání příkazu ke konfiskaci vydaného v trestním řízení, v němž dotčená osoba, na kterou se příkaz vztahuje podle čl. 2 bodu 10 nařízení 2018/1805:

- nebyla vyzvána k účasti na všech fázích trestního řízení;
- v průběhu celého řízení nebyla informována o svém právu na obhájce;
- neobdržela úplné znění rozsudku obsahujícího příkaz ke konfiskaci v jazyce, kterému rozumí, ale pouze výňatky z tohoto rozsudku, a proti takto doručenému rozsudku nepodala odvolání.

V Záhřebu, 4. října 2023

[...]